

економіки, їх реструктуризація по курсах навчання, удосконалення програм навчальних дисциплін за конкретними спеціальностями.

### *Література*

1. Кумбе Ф. Г. Кризис просвещения в современном мире: Системный анализ. — М.: Прогресс, 1970. — 232 с.
2. Менделеев Д. И. Проблемы экономического развития России. — М.: Социально-экономическая литература, 1960. — 616 с.
3. Паладе Г. Проникновение предпринимательства в высшее образование // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного інституту: Збірник наукових праць. Вип. 4: Економічні науки. — Чернівці, 2003. — С. 24—27.

**М. А. Сендзюк**, канд. екон. наук, доц.,  
кафедра інформаційних систем в економіці

## **ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ НАВЧАЛЬНОЮ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РОБОТОЮ НА КАФЕДРАХ І В ДЕКАНАТАХ**

Стрімкі зміни, що проходять при модернізації вищої економічної освіти за напрямками фундаменталізації та індивідуалізації навчального процесу, обумовлюють необхідність застосування сучасних інформаційних технологій в управлінні навчальною та науково-методичною роботою в університеті. Відповідно з вимогами концепції функціонування інформаційної системи (ІС) університету та на основі узагальнення досвіду запровадження інформаційних технологій на кафедрах і в деканатах створюється ІС управління факультетами.

Метою створення ІС управління факультетами є підвищення якості управлінні навчальною та науково-методичною роботою на основі автоматизація операції оброблення даних зі складання первинних документів, підтримки локальних баз даних та занесення інформації в центральну базу даних, обмін інформацією з іншими підрозділами університету, моніторинг стану навчально-

го процесу та його забезпечення, отримання на монітор чи до друку аналітичних таблиць та зведень, складання статистичних звітів, контроль виконання на факультеті рішень Вченої ради, ректорату, наказів і розпоряджень.

Структура ІС управління факультетами, як сукупність елементів та інформаційних зв'язків між ними, включає функціональні та забезпечуючі підсистеми.

*Функціональні підсистеми* виділяють за функціями управління. В системі управління факультетами це підсистеми управління кафедрами й підсистеми управління деканатами. Як показали дослідження, в межах визначених підсистем, доцільно автоматизувати такі функції:

— **в деканатах:** формування та підтримка навчальних карток студентів; видача екзаменаційних відомостей; контроль та аналіз успішності студентів (видача списків студентів, журналу та зведень про їх успішність); підготовка та видача наказів; визначення навантаження з вибіркових дисциплін; видача довідкової інформації про сплату студентами за навчання, за проживання в гуртожитках та спожиту додатково електроенергію; підтримка довідника про поселення та проживання студентів у гуртожитку; видача довідок студентам, у тому числі викликів на сесію студентів заочної та вечірньої форм навчання; підготовка документів до випуску студентів, зокрема, замовлень на дипломи, наказу про присвоєння кваліфікації, книг реєстрації видачі дипломів та додатків до дипломів; складання статистичної звітності (щомісячних довідок про контингент студентів, звітів ф. 2-3 нк); контроль виконання на факультеті рішень Вченої ради університету, ректорату, наказів та розпоряджень;

— **на кафедрах:**

1) управління навчальною роботою, зокрема: підготовка навчальних планів, розрахунок навантаження, підготовка звітів про виконання навантаження викладачами, видача наказів про проходження студентами практики та закріплення тем дипломних робіт і їх керівників, складання плану та контроль за підвищенням кваліфікації викладачів кафедри, складання плану та контроль за виконанням видання навчальних та навчально-методичних посібників, підготовка подання до наказу про допуск (недопуск) магістрів до ДЕК і передача його в ректорат;

2) організація методичного забезпечення, зокрема: розроблення паспортів дисциплін, складання робочих програм, у т. ч. карток самостійної роботи студента, визначення забезпеченості студентів навчальними посібниками;

3) облік і контроль наукової діяльності, зокрема: складання планів та звітів про науково-дослідну роботу кафедри, облік публікацій викладачів та участі їх у наукових конференціях, підтримка відомостей про роботу аспірантів і докторантів, наукова робота студентів;

4) формування звітів про роботу кафедр;

5) контроль виконання рішень Ради університету, ректорату, наказів та розпоряджень.

Крім наведених задач на загальноуніверситетському рівні з охопленням деканатів і кафедр виконується проектування і впровадження автоматизації функцій управління навчальним процесом, включно планування навантаження, складання розкладу, контроль виконання рішень, наказів, розпоряджень, а також впровадження електронного документообігу.

*Забезпечуючі підсистеми* — інформаційне, технічне, програмне, організаційне та інші види забезпечення. Суттєвою передумовою розроблення *інформаційного забезпечення* ІСУФ є створення на сервері університету цілісних довідкових баз даних, таких, як студенти, кадри (викладачі), навчальні дисципліни, навчальні плани, факультети, кафедри та ін. Забезпечення захисту інформації повинно здійснюватись централізовано, у рамках спільних заходів, передбачених концепцією створення інформаційної системи університету.

*Технічне забезпечення* визначає склад усіх технічних засобів, схеми їх розміщення й способи та засоби комунікації для передавання даних. За результатами проведених досліджень виявлено доцільним для управління факультетом організувати такі АРМ: в деканаті — декана, заступника декана, методиста, диспетчера; на кафедрах — завідувача кафедрою і його заступника, завідувача кабінетом, лаборантів.

*Програмне забезпечення* повинно відповідати вимогам, які висувуються до умов функціонування головного продукту — загальносистемних програм та вимогам і рекомендаціям щодо розроблення пакетів прикладних програм. У першому випадку вимоги обумовлені створенням єдиної інформаційної системи університету та наявною інформаційно-технічною базою на факультетах, а в другому — постановкою задач користувача.

*Технологія оброблення даних* забезпечується засобами ІСУФ, яка функціонуватиме у вигляді трирівневої клієнт-серверної архітектури — сервер БД, сервер застосувань і набір клієнтських програмних засобів. На кожний функціональний АРМ повинні бути делеговані функції (сформовано головне меню) для виконання закріплених обов'язків.